

esfer. Mere og mere træde de enkelte Lande paa en Mangfoldighed af Omraader i et Gensidighedsforhold til hinanden. Og det er ogsaa naturligt, at noget saadant gør sig gældende paa det litterære Omraade, al den Stund det i Nutiden mere og mere er Tilfældet, at det enkelte Land ikke er ene om sin litterære Udvikling, man lader den gaa Haand i Haand med, hvad der udvikler sig i andre Lande, saa at der her godt kan være Tale om en almindelig, om man saa vil kalde det, international Udvikling. Selv om man kan være enig med den ærede Taler i, at der her ikke er Tale om Ejendomsret for den enkelte Forfatter i samme Betydning, som man over for materielle Genstande taler om Ejendomsret, hænger det jo dog sammen med den almindelige Udvikling i Nutiden, at man i stigende Grad anerkender Menneskers Ret til Udbyttet af deres Arbejde, og at derfor ogsaa den samme Kamp, som føres paa det materielle Omraade for Godkendelsen af den enkeltes Ret ganske naturligt maa opstaa paa det aandelige Omraade med Hensyn til de Værker, man der nedlægger i sin Produktion. Naar der nu særlig bliver Tale om et lille Land, ville alle vide, at et saadant kun har smaa Naar at byde netop sine aandelige Arbejdere, og naar man saa tilmed afstærer dem fra at gøre sig gældende paa det større Marked, som de i Kraft af deres Udvikling eller Begavelse mulig ere i Stand til at vinde, bliver deres Forhold endnu ringere, end de i og for sig behøvede at være. Den begavede Forfatter i det lille Land har i Nutiden en Chance for at slaa an ogsaa i det større Land, som det maa være hans naturlige Ret at gøre frugtbringende. Forfatterne skulle jo dog kunne leve; hvorfor da tvinge dem til at begrænse deres Virksomhed til det snævre Omraade, hvor man oven i Købet paa Grund af de smaa Forhold ikke er i Stand til at betale den, naar der dog var en Mulighed for gennem Gensidighed at aabne det større Marked for dem? Og naar det er sagt, at det vil ingen Rolle spille, det er kun ganske enkelte Forfattere, der bliver Tale om, saa viser jo allerede den Fortegnelse, der findes i Bilagene til Betænkningen, at det dog ikke er saa ganske saa danske Forfattere, som under de nuværende Forhold læses i Udlandet. Det er Romanforfattere som H. C. Andersen, Herman Bang, B. Bergsøe, St. St. Blicher, Broshøll, L. Budde, E. Bøgh, B. Dodt, H. Drachmann, H. F. Ewald, K. Gjellerup, W. Goldschmidt, Fru Gyllembourg, E. Hauch, H. P. Holst, J. P. Jacobsen, Ingemann, K. Kaufmann, Thomas Lange, C. Levehau, P. Mariager,

J. Paludan-Müller, D. M. Møller, S. Bon-toppidan, N. Ravnkilde, P. F. Rist, Thisted, Rumohr (P. P.), Saint-Aubain, S. Schandorph, H. Scharling, Joh. Schørring, Rud. Schmidt, Ath. Schwarz, Wald. Thisted, M. Thoresen, Chr. Winther, Dehlenschläger; Skuespilforfattere som H. C. Andersen, W. Bloch & N. Kaufmann, E. Brandes, E. Christiansen, G. Esmann, W. Faber, E. Hauch, S. L. Heiberg, H. Herz, C. Hostrup, Ingemann, Chr. K. J. Mølbech, Fr. Paludan-Müller, Overkov, H. Scharling, Rud. Schmidt, Dehlenschläger, foruden en større Kreds videnskabelige Forfattere og enkelte Forfattere, som særlig ere søgte i Udlandet, saadanne Forfattere som Dr. Georg Brandes og Professor Julius Peterfen, af hvis oversatte Værker der ogsaa findes en Fortegnelse i Betænkningen. Det er i Birkeligheden slet ikke noget ubehydeligt Tilfald til det Udbytte, som vort aandelige Liv kan bringe sine Udøvere, hvad der gennem et reguleret Verdensmarked for deres Vedkommende vil kunne indvindes. Dernæst er der ogsaa et nationalt Hensyn, som forekommer mig at spille en Rolle. Efterhaanden som Bevidstheden om de litterære Tilstande rundt om i Verden vokser, efterhaanden som ogsaa Forfatterne saa større Klarhed over, hvoreledes Forholdene ude omkring have ordnet sig, ville de danske Forfattere med Hensyn til Udgivelsen af deres Skrifter uvilkaarlig drages over imod de Nabolande, som ere under Konventionen, og det vil ikke alene være Norge, men vil ogsaa kunne blive Tyskland. Jeg har set Eksempler paa, at Forfattere allerede for Aaringer siden have bestræbt sig for at gaa denne Vej, at saa deres Bøger ud, som de sagde, under Traktaterne, med Bevidsthed om, at de derved sikrede sig en Ret, som de ikke kunde saa her hjemme. Jeg synes, at det rationalt vilde betyde et stort Tab, om vore Forfattere efterhaanden skulde drages bort fra selve Hjemlandet for at saa deres Bøger udgivne i et Naboland. Det vilde bevirkte, at vor Litteratur trods alt ikke kom til at fæste saadan Rod i den hjemlige Jordbund, som det maatte være ønskeligt, fordi Forfattere altid til en vis Grad blive afhængige af det Sted, hvor deres Bøger udgives. Hvis vi virkelig ville nytte vore Forfattere til os, hvis vi ville have, at de skulle føle, at her er det Sted, hvor de skulle arbejde, her ere de Interesser, som de skulle varetage, skulle vi derfor ikke tvinge dem til at vandre ud over Landets Grænser med deres Værker. Naar der tales om, at nogen Ret for Udlændinge fandtes der jo ikke i noget Land, saa vil jeg, foruden hvad jeg tidligere har antydnet i saa Henseende,